

Aan de slag met je verenigingsarchief

CEMPER vzw

Centrum voor Muziek en Podiumerfgoed

CEMPER adviseert, ondersteunt en begeleidt iedereen die met muziek- of podiumerfgoed in aanraking komt: van amateur tot professional, van hobbyist tot academicus, van erfgenaam tot verzamelaar.

⇒ **contact@cemper.be**

Aan de slag met je verenigingsarchief

- Sessie 1: Duiken in je archief en erfgoed
- Sessie 2: Digitaal en gedigitaliseerd verenigingsarchief
- **Sessie 3: (Online) Presenteren van je erfgoed**
- Sessie 4: Immaterieel erfgoed versus het verhaal van je vereniging
- Sessie 5: Archief en erfgoedcollecties: nood aan inventaris?

Reprise uit vorige sessie

- Digitaal versus gedigitaliseerd?
- Bedreigingen voor digitale informatie & mogelijke oplossingen.
- Waarom digitaliseren en waarmee rekening houden?

Harmonie de Loochristy

FESTIVAL DE LOKEREN

ANNÉE

1845.

LES MEMBRES EXÉCUTANTS AUX MEMBRES HONORAIRES

(Online) Presenteren van je erfgoed

- Zichtbaar en vindbaar maken voor liefhebbers en geïnteresseerden
- Zichtbaar maken voor erfgoedsector
- Publiek aantrekken voor activiteiten, maar ook interesse wekken in de geschiedenis van de vereniging
- Promo en reden van het bestaan van je vereniging verantwoorden (denk aan politiek)

Valkuilen en mogelijke oplossingen

- Tijdsgebrek en ongeordend archief
- Gebrek aan middelen:
 - Bescheiden oplossingen mogelijk
 - Subsidie van gemeente of erfgoedcel
 - Aansluiten bij wat er al is
- Wat en hoe presenteren?
 - Geordend archief helpt om te weten wat je zou kunnen gebruiken: inzicht in de geschiedenis van je vereniging en visueel attractief
 - Een deelproces van erfgoedzorg presenteren: bijv. vaandel is hersteld -> kennisdeling met collegaverenigingen, steunpunten ...
- Obstakel: rechten?

Inspiratie

- Publicatie/tentoonstelling
- Aandacht in lokale pers
- Stuur je bericht naar CEMPER (erfgoedaspect!)
- Geschiedenispagina op website

Inspiratie

- Tijdelijke jubileumwandeling Harmonie St.-Cecilia Hoeselt
- 2016 Vlaggenfeest KH Salvia Heers n.a.v. restauratie vaandel

Inspiratie

- Tijdslijn van Martha!tentatief
- Leuvens Universitair Koor
 - Jaar per jaar documenteren
 - Boek 50-jarig jubileum met 50 mensen die geïnterviewed werden --> documentatie immaterieel erfgoed
- Repertoriumlijst Koninklijk Familiakoor Elsdonk-Edegem

LEENDRACHT
Vreespredi: en VOORUITGANG

Gesticht in 1887

DE VERBROEDERING

KONINKLIJKE TOONEELMAATSCHAPPIJ
BRUSSEL

GULDENBOEK

Sluit aan op wat er al is: erfgoedplatformen e.a.

- Archiefpunt
 - Erfgoedplus
 - Immaterieel erfgoed
 - Wikipedia/wikicommons
-
- Waarom?
 - Gemeenschap van kenners onderhouden platformen
 - Registratie van je erfgoed gaat vrij vlot en duurzaam bewaard
 - In principe gratis (Zorg zelf voor een back-up van de informatie)

Portaal van private archieven

opzoeken

Archief signaleren

Archiefpunt

■ **Wat?**

- Online overzicht van private archieven en collecties in Vlaanderen.
- Vroegere Archiefbank, geheel nieuwe website 9 juni

■ **Wie kan toevoegen?**

- Archiefbewaarplaatsen, verenigingen, culturele instellingen en privépersonen

■ **Bezoekers? Zoekfunctie**

- Onderzoekers, studenten, heemkundigen ...

■ **Waarom zelf gebruiken?**

- Je archief kenbaar maken
- Bijdragen aan overzicht: weten wat er is (geweest)
- Beschrijven op systematische manier

■ **Hoe? Registeren & delen**

- Ga naar www.archiefpunt.be
- Signaleren = aanmeldingsformulier

■ **Voorbeelden**

- [KH Kunst en Vreugd, Beveren](#)
- [KH Eendracht Kortrijk-Aalbeke](#)
- [KF De Jonge Vreugd, Lubbeek](#)
- [De Morgenstar Brussel](#)
- [Jeanne Brabants](#)

 archiefpunt

“ Cultureel erfgoed uit de Vlaamse provincies op één plek gebundeld. ”

Zoek in de collecties

Zoek

Het Kamp Eisdien, 1942-1945

Russische krijgsgevangenen na de bevrijding.

Kardinaal Mercier

Olieverfschilderij (Arthur Van Poeck) in portrettengalerij Fondatie Terninck

Blik met builgaas

Apothekersbenodigdheden. Zijden netjes om te zeven

Blikken door kolonarie

Erfgoedplus

■ Wat?

- Databank met beelden van/info over objecten met erfgoedwaarde
- Regionaal bepaald: Limburg, Vlaams-Brabant, Antwerpen
- Samen met Erfgoed in zicht (Oost- en West-Vlaanderen) onderhouden door Vlaamse overheid.

■ Wie kan toevoegen?

- collectiehoudende organisaties: professionele musea, archieven en instellingen + lokale collecties en niet-professionele erfgoedbeheerders.

■ Bezoekers? Zoekfunctie

- Onderzoekers, studenten, heemkundigen ...

■ **Waarom zelf gebruiken?**

- Erfgoedobjecten kenbaar maken
- Bijdragen aan overzicht: weten wat er is (geweest)
- Beschrijven op systematische manier

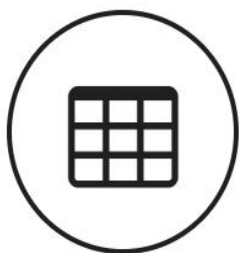
■ Voorbeelden

- [Kostuum fanfare](#)
- [Vaandel](#)
- [Lokaal harmonie](#)
- [Dans](#)
- Zie ook hoe je zo'n inventarisatie/registratie kan aanpakken: <https://www.cemper.be/nieuws/inventarisatie-kostuums-boliviaanse-muziek-en-dansgroep-uit-halle>

Immaterieel erfgoed in Vlaanderen

Ontdek wat praktijken van vroeger betekenen voor mensen van nu én morgen

IMMATERIEEL ERFGOED

TOEKOMST GEVEN

KENNIS

ACTUEEL

Platform immaterieel erfgoed

■ Wat?

- Website waar 'immaterieel erfgoed' (tradities, ambachten ...) in Vlaanderen worden geïnventariseerd.

■ Wie kan toevoegen?

- Iedereen kan zij/haar erfgoed zelf toevoegen.

■ Voorwaarden?

- Beantwoorden aan definitie 'immaterieel erfgoed'

■ Bezoekers? Zoekfunctie

- Breed publiek, onderzoekers, studenten, heemkundigen, leerlingen & studenten ...

- **Waarom zelf gebruiken?**
 - Je bent fier op je traditie en je wilt dat tonen.
 - Je wil meer visibiliteit aan je traditie geven.
 - Je wil anderen inspireren.
- **Hoe toevoegen?**
 - Via een [aanmeldformulier](#).
- **Voorbeelden**
 - [Fanfarecultuur](#)
 - [Sint-Lutgardisstoel](#)
 - [Rederijerscultuur](#)

WIKIPEDIA
De vrije encyclopedie

**WIKIMEDIA
COMMONS**

Wikipedia/Wikicommons: zoeken en toevoegen

Wikipedia = tekst

- Voordeel: breed bereik (zoekmachines)
- Pagina aanmaken? Door externe (niet door jezelf)
- Controle door *Wikipedianen*
- Vrije inhoud: CC BY/BY-SA of publiek domein

Wiki Commons = beeld, video, audio

- Voordeel: breed bereik (zoekmachines)
- Zelf beelden toevoegen
- Gratis gebruik van beelden
- Vrije inhoud: CC BY/BY-SA/CC0 of publiek domein

Voobeelden

- https://nl.wikipedia.org/wiki/Koninklijke_Harmonie_Eendracht
- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Koor_\(zang\)#/media/Bestand:Kathedraalkoor.jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Koor_(zang)#/media/Bestand:Kathedraalkoor.jpg)
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/CEMPER>

Intellectuele eigendomsrechten

- Auteursrechten
 - Morele rechten
 - Vermogensrechten
- Naburige rechten
- Portretrechten

Auteursrecht (1)

■ Algemeen

- Geldt 70 jaar na overlijden auteur
- Ofwel indien anonieme auteur: 70 jaar na publicatie

■ Morele rechten

- = Beslissing van de auteur om iets al dan niet publiek te maken
- Zijn niet overdraagbaar/verkoopbaar/verhuurbaar
- Gaan over naar erfgenamen of legatarissen

■ Vermogensrechten

Auteursrecht (2)

- **Algemeen**

- 70 jaar na overlijden/publicatie indien anoniem

- **Morele rechten**

- **Vermogensrechten**

- Kunnen verkocht (=vervreemding) of verhuurd (=licentie) worden
- Reproductierechten
 - = Opslaan of verveelvuldigen van een werk (bv. scans nemen, fotograferen, overschrijven, ...)
- Publiek mededelingsrechten
 - = Openbaar en publiek waarneembaar maken van een werk (bv. online plaatsen, tentoonstellen, ...)

Naburige rechten van het auteursrecht

- Beschermde de 'naburen' van de auteur:
 - Uitvoerende kunstenaars
 - Producenten van fonogrammen & films
 - Omroeporganisaties
- Uitvoerende kunstenaars (acteurs, muzikanten, dansers, zangers, ...) hebben ook morele en vermogensrechten
- Duur: 50 jaar na creatie
- Uitzondering voor muziek: 70 jaar na publieke openbaarmaking

Meer info

- <https://overheid.vlaanderen.be/communicatie-auteursrecht>
- TRACKS:
 - [Soorten rechten](#) / zie onderaan deze pagina het Webinar over intellectuele eigendomsrechten
 - [Checklist voor het klaren van rechten](#)
 - [Modelovereenkomsten voor opdrachtgevers en freelancers](#)
- [Cultuurloket](#): in de kennisbank vind je informatie over een beschermd werk gebruiken versus een creatie beschermen
- Artikels van Vi.be, [specifiek voor muziek](#)
 - [Over covers en rechten](#)
 - [Over adaptaties en rechten](#)

Portretrecht

- Uitzondering of beperking op het auteursrecht
- Geportretteerde kan dit inroepen ter bescherming van de privacy
- Portret = zichtbaar en herkenbaar
- Duur:
 - Levenslang
 - 20 jaar na overlijden
- **Let op:** toestemming om foto te nemen \neq foto mogen verspreiden/tentoonstellen!
- Meer info: <https://overheid.vlaanderen.be/communicatie-portretrecht>

Oefening:

Welke rechten gelden op deze foto?

A. Auteursrecht voor
fotograaf

B: Auteursrecht voor
fotograaf, portretrecht
voor zangers en publiek

C: Auteursrecht voor
componist, naburige
rechten voor zangers,
portretrecht voor publiek

D: Auteursrecht voor
fotograaf en componist,
naburige rechten voor
zangers

Rechten klaren

- Stap 1: weten welke rechten nog op de creaties rusten en aan wie ze behoren
- Stap 2: de rechten klaren als je de creaties publiek wilt toegankelijk maken of gebruiken. Dus toestemming van alle betrokkenen is nodig.
 - Niet evident, maar er is daarover wel al informatie te vinden hoe je dat best aanpakt.
 - [Checklist voor het klaren van rechten](#)
 - Specifiek voor teksttheater in de amateurkunsten dit stappenplan van OPENDOEK:
<https://www.opendoek.be/theaterbib/auteursrecht-een-stuk-spelen>

Creative Commons

- Voor wie zijn/haar rechten zelf wilt beheren heeft Creative Commons een licentiemodel ontwikkeld dat jou als auteur toelaat om duidelijk te maken dat iedereen je nummers mag gebruiken voor bepaalde doeleinden en onder bepaalde voorwaarden.
- Doel: creatieve werken vrijer beschikbaar maken
- Verschillende gradaties:
 - Wil ik dat bij elk gebruik van mijn werk mijn naam wordt vermeld?
 - Mogen anderen mijn werk aanpassen?
 - Mogen anderen commercieel gebruik maken van mijn werk?
 - Als het werk aangepast mag worden, moet het dan onder dezelfde voorwaarden beschikbaar gemaakt worden?
- https://www.creativecommons.domainedpublic.net/?page_id=27&lang=nl

6 mogelijke licenties bij Creative Commons

Icoon	Code	Nederlandse titel	Engelse titel	Vrije kennis*
	CC BY	Naamsvermelding	Attribution	Ja
	CC BY-SA	Naamsvermelding-GelijkDelen	Attribution-ShareAlike	Ja
	CC BY-ND	Naamsvermelding-GeenAfgeleideWerken	Attribution-NonDerivative	Nee
	CC BY-NC	Naamsvermelding-NietCommercieel	Attribution-Noncommercial	Nee
	CC BY-NC-SA	Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen	Attribution-Noncommercial-ShareAlike	Nee
	CC BY-NC-ND	Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken	Attribution-Noncommercial-NoDerivatives	Nee

Vragen?

mariet.calsius@cemper.be
elias.feys@cemper.be